

9

september
2018

RÖSTRÄTT.

Val till riksdagen, landsting/regionfullmäktige och kommunfullmäktige!

Är du **svensk medborgare**?
Då kan du rösta i riksdagsvalet.

Har du varit folkbokförd i Sverige i **3 år**? – Då kan du rösta i valen till **kommun och landsting/region**.

Du måste också ha fyllt **18 år**!

Du får även rösta i alla dessa val om du har svenskt medborgarskap men bor i ett annat land. Då röstar du via post.

VARFÖR
SKA JAG
RÖSTA?

Din röst räknas!

- Om inte du gör din röst hörd använder någon annan din tystnad!
- Kvinnor tjänar 88 % av mäns löner, var femte kvinna utsätts för ett allvarligt sexuellt övergrepp under sin livstid, kvinnor gör 260 timmar MER obetalt hemarbete än män varje ÅR.
- Kvinnor har haft rösträtt i 99 år – använd din röst för att förändra och påverka!
- Rösta för att få ett bättre samhälle – för dig, dina systrar och dina döttrar! Du röstar alltid anonymt – ingen kan ta reda på vad du röstat.
- Din röst ÄR viktig!

Hur gör jag när jag röstar?

Kolla upp var just din vallokal ligger, ta med dig mormor, mamma, syster, dotter, flickvän och ta dig dit!

Adressen och öppettiderna för din vallokal finns på ditt röstkort som skickas till din folkbokföringsadress.

Ta med dig en giltig legitimation så som körkort, ID utfärdat på bank eller liknande.

På valdagen är det frivilligt att ta med sig sitt röstkort, men när du förtidsröstar måste du ha både röstkort och legitimation.

Partilistor finns i själva lokalen där du lägger din röst. Glöm inte att du nu ska rösta i tre olika val – riksdagsvalet, landsting/regionvalet och kommunalvalet.

Alla partier rankar sina kandidater i en lista på röstsedeln. Vilken ordning de står i avgör vilka som kommer att röstas in. Om du vill kan du lägga din röst på en särskild kandidat genom att kryssa i rutan framför namnet. Om du inte kryssar i något namn går din röst till den som står överst på listan.

Du röstar anonymt! Ta med dig så många röstsedlar du vill och gå in i ett röstbås. Där lägger du listan med det parti som du vill rösta på i ett kuvert och stänger kuvertet. Du tar sedan med dig dina tre stängda, anonyma kuvert och går ut från ditt bås.

Röstsedlarna har tre olika färger för de tre olika valen: gul lapp för riksdagen, blå lapp för landsting/regionfullmäktige och vit lapp för kommunfullmäktige. Du kan rösta på olika partier i de olika valen.

När du är färdig går du till någon av de som jobbar på plats och blir avprickad på en lista. Sedan lägger du ditt kuvert i en "valurna".

Du blir avprickad för att säkerställa att du bara röstar en gång, men vilket parti du röstar på kan ingen ta reda på.

Om du inte kan rösta på valdagen går det bra att FÖRTIDSRÖSTA från och med 18 dagar före valet. Förtidsrösta kan du göra i vissa utvalda vallokaler. Ta reda på var dessa finns på kommunens hemsida.

Hur fungerar det demokratiska systemet i Sverige?

Vi har representativ demokrati; alltså att vi väljer partier och politiker som ska representera våra åsikter i formandet av samhället.

"All offentlig makt i Sverige utgår från folket och riksdagen är folkets främsta företrädare."
/GRUNDLAGEN

- ➔ Riksdagen är landets högsta beslutande församling. Riksdagens ledamöter väljs på valdagen. Alla partier som får mer än 4 % av rösterna får platser i riksdagen.
- ➔ Det eller de partier som får mest röster och vinner valet bildar en regering. Regeringens uppdrag är att förverkliga politik.
- ➔ Det eller de partier som bildar regering utser ministrar och utformar departementen.

Departementen fungerar som enheter och samlar politiken kring olika sakfrågor, t.ex. har Utbildningsdepartementet ansvar för arbetet med skolpolitiken. Departementen ansvarar också för myndigheterna.

- ➔ Myndigheter som t.ex. Arbetsförmedlingen eller Migrationsverket utformar och tillhandahåller tjänster för medborgare.
- ➔ Val till riksdagen, landstingen/regionerna och kommunerna genomförs vart 4:e år.

Val till EU-parlamentet genomförs vart 5:e år. Nästa gång det är val till EU-parlamentet är 2019.

- ➔ Att det går rätt till kontrolleras av oppositionen (politiska partier som inte sitter i regeringen), media (som är oberoende) och av föreningar (som t.ex. Sveriges Kvinnolobby).

Sveriges regering har lovat att uppnå jämställdhet genom 6 olika delmål:

1. En jämn fördelning av makt och inflytande.
2. Ekonomisk jämställdhet.
3. Jämställd utbildning.
4. Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet.
5. Jämställd hälsa.
6. Mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Målen ska uppnås genom att alla verksamheter ska genomsyras av dem.

Jag fattar! Men hur gör jag om jag vill veta mer?

Regeringen.se
Riksdagen.se
Valmyndigheten.se
UR.se
SVT.se
SR.se
Alkompis.se (nyheter på arabiska)
kvinnofridslinjen.se
sverigeskvinnolobby.se

Du bestämmer själv vilket parti och vilken politiker du röstar på och det är din ensak.

RIKSDAGSPARTIERNA:

- www.vansterpartiet.se
- www.socialdemokraterna.se
- www.mp.se
- www.liberalerna.se
- www.centerpartiet.se
- www.moderaterna.se
- www.kristdemokraterna.se
- www.sd.se

Alla kommuner, regioner, landsting och myndigheter har hemsidor där du kan läsa om dina rättigheter, deras tjänster som du kan ta del av och vilka regler och villkor som gäller.

**SVERIGES
KVINNOLOBBY**

SVENSKA
POSTKOD
STIFTELSEN

FRÅGOR

Vänsterpartiet

Socialdemokraterna

Miljöpartiet

Liberalerna

Centerpartiet

Moderaterna

Kristdemokraterna

Partiernas förslag för att säkerställa att alla kvinnor och flickor ska kunna känna sig trygga i det offentliga rummet och slippa hot om våld och våld.

Samtyckeslag. Nationell strategi mot våldtäkt och sexuellt våld. Varje fall där en kvinna dödas av en närstående man ska utredas. Införa feministiskt självförsvaret i skolan. Förbud mot sexistisk reklam. Bättre sex- och samlevnadsundervisning.

Samtyckeslag. Mer pengar till polisen.

Samtyckeslag. Polisen ska kunna använda kameraövervakning. Mer pengar till polisen. Förslag om bättre kontroll av att kontaktförbud följs. Förebyggande insatser i skolan.

Fler poliser. Pengar till kommunala trygghetsvakter. Förebyggande insatser i skolan.

Fler poliser. Mer pengar till arbetet mot sexuellt trakasserier i offentlig miljö. Höja straffen för sexuellt tvång. Stärka tjej- och kvinnojourernas arbete. Bättre sex- och samlevnadsundervisningen.

Fler poliser. Polisen ska kunna använda kameraövervakning. Förebyggande insatser i skolan.

Fler poliser. Polisen ska kunna använda kameraövervakning. Nätpolis på internet. Förtydliga förtalsbrottet på nätet, spridning ska också kunna straffas.

Partiernas förslag för att få kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden ska komma i arbete och nå ekonomisk självständighet.

Satsa på utbildning. Förbättra Arbetsförmedlingens arbete. Investera i välfärden som leder till fler jobb.

Satsa på utbildning och praktik. Snabbspår som extratjänst och etableringsjobb.

Män och kvinnor får en likvärdig asylprövning. Öka antalet platser på yrkesvux. Fler öppna förskolor med språkstöd. System att kompensera för föräldraledighet i etableringen så att den som varit hemma med barn kan ta igen varje dag den missat.

Kommuner anordna kurser i svenska för föräldralediga. Förbättra Arbetsförmedlingens arbete. Utveckla RUT-reformen.

Inträdesjobb- enkla jobb med lite lägre lön. Slopade arbetsgivaravgift de första två åren. Utveckla RUT-reformen. Begränsningar i föräldrapenningen för föräldrar som kommer till Sverige med barn så att den anpassas efter barnets ålder. Underlätta att starta eget företag kallat "ingångsföretag". Införa en SFI-peng som betalas ut efter resultat.

Inträdesjobb- enkla jobb med lite lägre lön. Sänkt skatt för alla som arbetar, särskilt för dem med lägre inkomster. Införa bidragstak. Utökad rätt till förskola för barn till föräldrar med försörjningsstöd. Införa obligatorisk samhällsorientering för nyanlända.

Krav på motprestation i form av språkundervisning och praktik för kvinnor som söker försörjningsstöd. Krav på SFI studier, samhällsorientering och tillgänglighet för arbetsmarknad i asylansökningsfasen vid dagsersättning. Aktivitetskrav gentemot personer som söker kompletterande försörjningsstöd till föräldraförsäkringen.

FRÅGOR

	Vänsterpartiet 	Socialdemokraterna 	Miljöpartiet 	Liberalerna 	Centerpartiet 	Moderaterna 	Kristdemokraterna
Partiernas förslag för att förebygga könsstympning och se till att förövare döms.	Ökad kunskap inom vården och rättsväsendet. Utred behov av nationella insatser för att nå könsstympade kvinnor inom vården.	Öka resurser till polisen. Nyanlända får information om att könsstympning är förbjudet i Sverige.	Ökad kunskap inom vården. Nationell handlingsplan mot könsstympning av flickor och kvinnor. Nyanlända får information om att könsstympning är förbjudet i Sverige.	Ökad kunskap inom vården, rättsväsende, skola, socialtjänst. Mer resurser till arbetet mot hedersrelaterat våld. Nyanlända får information om att könsstympning är förbjudet i Sverige.	Vårdnadshavare som inte lyckas skydda en flicka från könsstympning ska kunna straffas. Livslång anonymitet i rättsprocessen för offren.	Undersök varför lagen inte fungerar.	Hälsointyg som kan tas med till hemlandet vid resa, tydligt visar att könsstympning är förbjudet enligt svensk lag.
Partiernas förslag på insatser för att få ett slut på barnäktenskap.	Inga undantag för barnäktenskap i lagstiftningen. Nya riktlinjer för hur myndigheter ska agera när unga gifts bort utanför landets gränser.	Starkare skydd mot barnäktenskap.	Göra det lättare att hjälpa barn som blivit bortgifta utomlands att komma hem och att ogiltigförklara äktenskap för barn som är redan är gifta när de kommer hit.	Inga undantag för barnäktenskap i lagstiftningen. Stämpling eller försök till vilseledande till tvångsäktenskapsresa ska kriminaliseras. Granska myndigheters agerande mot barn som kommit till Sverige och varit bortgifta i utlandet.	Stoppa offentliga medel till religiösa samfund som genomför barnvigslar. Skyddslag - spärra ett barns pass tillfälligt om det finns fara för att barnet gifts bort. En person som för bort ett barn för ändamålet ska kunna straffas för det. Införa enhet som kan hjälpa barn som tvingats utomlands för att ingå äktenskapsliknande förhållanden. Stöd-funktion i skolan.	Inga undantag för barnäktenskap i lagstiftningen.	Inga undantag för barnäktenskap i lagstiftningen. Införa utreseförbud där familjer tvingas ange var deras familjemedlemmar befinner sig
Partiernas förslag på satsningar för att komma åt den ojämnt fördelningen av obetalt arbete mellan män och kvinnor.	Individualiserad föräldraförsäkring. Generell arbetstidsförkortning.	Individualiserad föräldraförsäkring. Hel-tid som norm. Stoppa kvinnors otrugga anställningsformer.	Tredelad föräldraförsäkring.	Reformera föräldraförsäkringen. Jämställdhetsarbete i skolan.	Jämställdhetsbonus för ett jämnare uttag av föräldraledigheten. VAB-bonus för en jämn fördelning av vården av barn.	Tredubblat RUT-avdrag	Utökad satsning på RUT-tjänster

* Sverigedemokraterna och Feministiskt initiativ har fått frågan om att svara på frågorna men har inte svarat